

Pred rokom a teraz – skvelé plány a nevšedná realita...

Názov a text pre úvodník, teda čo sem napísať, som hľadal už pred rokom. Tak, aby bol zaujímavý obsahom i formou. Aj povzbudivý pre budúcnosť. Áno, prezradím vám tú plánovanú tému: Kvantová teória v biológii a žirafy v dermatovenerológii. Možno nad ňou pokrútime hlavou, príhovor na takú slovnú divočinu si ťažko predstaviť. Či má hlavu a päť, sa dozvieme niekedy až na budúci rok, pretože teraz sa nehodí ani do súčasnej situácie, ani na Vianoce a záver roka.

Ale zároveň vidíte, že koronavírusová skutočnosť prevýšila všetky fantazijné úvahy. Tento rok totiž všetko zmenil, z obvyklého sa stalo divné a z divného norma. Témy sa akosi vyberajú samy, respektíve je to len jedna jediná. Ochorenie COVID-19 a vírus SARS-CoV-2, ktorý ho spôsobuje. Na tieto heslá nájdete dnes na internete už vyše miliardy príspevkov. A hoci sme si na to už pomaly zvykli, pred rokom to nečakal nikto. Ani prvú, ani druhú vlnu. A dnes sa už nikto nevíva tomu, ak by prišla tretia. Alebo povedané aj inak, tento vírus tu asi s nami ostane dosť dlho. Jeho následky na ekonomiku, zdravie, pľúca, naše srdcia a duševné zdravie tu budú možno pár rokov. Možno doživotne.

Pri nazretí do histórie si pripomeňme dve veci. Louis Pasteur (1822 – 1895, čochvíľa bude okrúhlych 200 rokov od jeho narodenia a 130 od úmrtia) bojoval pri svojej práci nielen proti mikroorganizmom, ale aj proti ľuďom, dokonca najvyšším odborným i mocenským kapacitám. Vo svojej dobe mal k dispozícii len svetelný mikroskop asi s 500-násobným zväčšením, s ktorým síce nevidel vírusy, ale používal vlastný rozum a preventívne myslenie.

Vtáčia vírusová chrípka pred 100 rokmi bola taká smrteľná preto, že najprv atakovala a vyradila ľudskú imunitu. Mala viac obetí ako 1. svetová vojna, ktorá ju predchádzala a sprevádzala. Začala v roku 1916 – 1917 v Amerike. Na prelome leta a jesene 1918 udrela druhá, smrtiaca vlna. Do roku 1920 zabila 50 až 100 miliónov ľudí. Meno „španielska“ dostala preto, že pre vojnovú cenzúru o nej prvé písali španielske noviny.

V článku o týchto skutočnostiach z júna 2018 sa tvrdilo, že: Šanca na štyri alebo viac pandémieí, ktoré sa vyskytnú v priebehu nasledujúcich 100 rokov, je 20 %. Uplynulo len 1,5 roka a predpoveď sa naplnila. Na 100 %. Čo dodať? Kedysi sa vedelo málo, dnes vieme oveľa viac. Informácie sú rôznorodé. Od úvah, že všetko je samá empiria až po najnovšie vedecké fakty. Ale čím viac vieme, tým viac sa o tom hádame a každý má svoju pravdu. Zdá sa, že toto odbornopoliticko-ekonomické ľudské hašterenie asi prežije všetky vírusy.

Máme za sebou celoplošné testovanie. Nakazení, chorí a obeť sa premietajú do štatistik. Zdravotníctvo je na tom vraj zle, konštatuje veľa názorov, ale s názormi, kto to spôsobil, sa akosi šetrí. Rozplieť makramé finančných tokov poisťovní na zdravie národa bude asi zložitejšie, ako opísať tie žirafy v dermatovenerológii. Napríklad: prevencia je najlepšia, najlacnejšia a najúčinnnejšia. Ale aj dnes bojujeme s tými, ktorí nechcú nosiť rúška. Zväčša totiž od pacientov počujeme: Nechcem žiadne obmedzenia, dajte mi silné lieky a kedy bude tá vakcína.

Aká je teda nádej do budúcnosti? Krivka už vraj nie je taká strmá. Obmedzená mobilita a izolácia asi zohrali svoje. Iné scenáre ukazujú, že boj ešte nie je vyhratý a pozor na falošné nádeje. S tým súvisia aj ďalšie výzvy na zodpovedné správanie. Uvidíme! V zime sa vírusom jednoducho darí. Elektronická doba umožňuje online sledovať informácie o tom, ako dlho koronavírus vydrží vo vzduchu a na povrchoch, ako sa šíri, ako vplýva na imunitný systém, ako sa správa v pľúcach, ako spôsobuje krvné zrazeniny, ako sú účinné resp. neúčinné tie a tie lieky. Aj to, čo prinesie tá vakcína...

Ale celkom nakoniec sa trochu vráťme k tej kvantovej teórii vedeckou bombou z 27. októbra 2020. Cesta fotónu cez molekulu vodíka (H_2 , dihydrogén, plyn zložený z dvoch atómov vodíka, najmenšia molekula vo vesmíre, stabilnejšia ako samotný vodík) je najkratšia udalosť, aká bola kedy časovo zmeraná. Tento interval bol asi 247 zeptosekúnd, čo je triliónina miliardtiny sekundy. A čo je na tom zaujímavé? Sme svedkami interakcií na úplne novej úrovni podrobnosti, pretože doteraz sa na pozorovanie častíc používala len attosekunda, ktorá je 1 000-krát dlhšia ako zeptosekunda.

Ak sa vám už ani toto nezdá divné, ste výborne pripravení do ďalšieho života.

S úctou MUDr. Ján Lidaj